

El llenguatge

N'hi ha que no

Fins i tot en parlants d'una expressió habitual més aviat bona són avui ja força corrents frases com «Hi han uns quants que no volen», «Hi han molts que pleguen», «Hi havien tres de vermells». I sempre que sentim frases com aquestes, cosa que ocorre molt sovint, no ens sabem estar de pensar que només caldria canviar una *n* de lloc perquè esdevinguessin perfectes. Efectivament, la *n* final de la forma del verb haver hauria d'anar al principi de tot, seguida d'un apòstrof: N'hi ha uns quants que no volen, N'hi ha molts que pleguen, N'hi havia tres de vermells.

Naturalment, es tracta, en realitat, de dues qüestions diferents, sense cap relació, i que fins i tot mereixen una consideració desigual, però creiem que hom pot convenir que es prestaven a enllaçar-les en un mateix comentari.

Es preceptiu que els temps impersonals del verb haver, amb els quals indiquem la presència o l'existència d'algú o d'alguna cosa, han de revestir invariablement la forma del singular, encara que l'expressió nominal que designa aquella persona o cosa revesteixi la forma del plural: Només hi ha tres persones que ho saben (en lloc de «...hi han tres persones...»), Hi havia corredisses i garrotades (en lloc de «Hi havien...»). I encara que sembla que hom insinua una tendència a atenuar el rigor en l'observança d'aquesta norma, el fet és que aquesta concordança —«Hi havien tres candidats»— és encara avui totalment inusual en textos correctes.

Però molt més greu és la supressió de la partícula *en*, a la qual ens hem referit ja més d'una vegada, i que guanya cada dia terreny. Frases com les que hem indicat semblen especialment propícies perquè molts dels qui sempre han usat, naturalment i espontània, en el seu lloc, el pronom *en*, en comencin ara a prescindir. Dels qui encara diuen *En* vaig agafar tres; *No en* tinc ganes; *I Quantes en* vols?, ja n'hi ha que comencen a dir «Hi han molts que sí», «Hi han alguns que no». Es tracta, a més, de frases usualíssimes, a les quals cal recórrer continuament. Es, doncs, potser, un punt molt concret que, per una vegada, hauríem de sotmetre a la consideració individual dels nostres lectors, com si ens adrecessim directament a cada un d'ells, perquè s'aturés a comprovar si també contribueix a clivellar, en aquest punt, la nostra sintaxi i perquè, si de cas, no s'estigui d'esmenar la seva expressió i de tornar cap al bon camí.

Albert Jané